

Przedborski Park Krajobrazowy

30.09.2008.

Przedborski Park Krajobrazowy utworzony został w maju 1988 roku na mocy uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Piotrkowie Trybunalskim oraz Wojewódzkiej rady Narodowej w Kielcach.

Park wraz ze strefą ochronną rozciąga się na obszarze dwu województw: śląskiego i łódzkiego. W granicach województwa śląskiego obejmuje częściowym zasięgiem gminy Przedbórz i Wielgomłyny. W parku znajduje się północno-zachodnia część Pasma Przedborsko-Małogoskiego i przylegające do niego niziny: po zachodniej stronie falista równina z wydiami piaszczystymi po rzekę Pilicę, po wschodniej stronie podmokłe obszary leśne i łąkowe nad Czarną Pilczycką i Czarną Mieczyską. Najwyższe wzniesienia naturalne to góry w okolicy Przedborza: Fajna Ryba [346 m.n.p.m.], Kozłowa [336 m.n.p.m.], Bukowa [335 m.n.p.m.] i Krzemycza [334 m.n.p.m.]. Obszary te wyróżniają się krajobrazem malowniczym, nie zakłóconym przez wielkie budowle techniczne, ciszą i spokojem, czystością wody i powietrza i różnorodnością żywej przyrody.

Zadaniem parku jest zachowanie jego walorów przyrodniczych i krajobrazowych, stworzenie systemu skutecznej ochrony najcenniejszych obiektów-rezerwatów i pomników przyrody oraz udostępnienie terenu dla turystyki ekologicznej. Wartości te sprawiają, że obszar parku wyróżnia się na tle regionu, reprezentując jednocześnie najbardziej charakterystyczne jego cechy. Najcenniejsze są, w wysokim stopniu naturalne ekosystemy leśne (46,2 % powierzchni), z dużym udziałem drzewostanów gatunkowo zgodnych z siedliskiem. Są to przeważnie drzewostany sosnowe na siedlisku borów mieszanych, przeplacone olsami i borami bagiennymi. Najbardziej cenne, typowe lub unikalne fragmenty przyrody ożywionej objęte są ochroną rezerwatową. Istniejące rezerваты to:

- BUKOWA GÓRA o powierzchni 34,84 ha - stary las bukowy na wapiennym wzniesieniu,
- PISKORZENIEC o powierzchni 409,19 ha - torfowiska niskie, przejściowe i wysokie z reliktową florą i fauną,
- MURAWY DOBROMIERSKIE o powierzchni 36,29 ha - murawy kserotermiczne unikalne w Polsce łąkowej.

Najcenniejsze drzewa o okazałych wymiarach, wyróżniają się od otoczenia, zostały uznane za pomniki przyrody. Oprócz 72 pojedynczych drzew-pomników przyrody znajduje się tu aleja lipowa o długości 600 m ze 100-letnimi lipami drobnolistnymi położona na terenie wsi Dobromierz, przy drodze. Pomniki przyrody nieożywionej stanowią dwa gązdy narzutowe w uroczysku Gustawów. W parku jest kilka par drzew pozornie ze sobą zrośniętych, co budzi zainteresowanie jako osobliwość przyrodniczą: zrost sosny z dębem szypułkowym w uroczysku Rączki i zrost sosny z brzozą brodawkowatą, przy gajówce Stara Wieś. W Przedborskim Parku Krajobrazowym znajduje się 10 parków podworskich o różnym stanie zachowania. Na florę parku składa się około 900 gatunków roślin naczyniowych. Jest ona dość różnorodna pod względem geograficznym, ale bardzo zróżnicowana na grupy siedliskowe. Na wzniesieniach wapiennych rośnie szereg gatunków wapieniolubnych mających jedyne stanowiska w całym województwie piotrkowskim i Polsce łąkowej. Są to: zawilec wielkokwiatowy, goryczka orzasiona i wiłonia karłowata. Z gatunków górskich rośnie bez koralowy i nieśliczyk przebiśnieg. Obszary z najciekawszą florą w parku to Bukowa Góra i jej otoczenie z wapiennymi murawami kserotermicznymi, torfowisko Piskorzeniec, Las Świdziński i Las Czarna Różga. Według obecnej wiedzy, w parku występuje 39 gatunków roślin podlegających ochronie całkowitej. Godne uwagi są: wierzba borówkolistna, relikty arktyczny na torfowisku Piskorzeniec, gatunek bardzo rzadki w Polsce; wiłonia karłowata, bardzo nieliczne okazy w okolicy Rączek; wawrzynek wilczełyko, bluszcz pospolity, niezbyt częsty w lasach; widłaki: występującej czasto - goździsty i gajowy oraz bardzo rzadkie - spłaszczony i wroniec, pełnik europejski, orlik pospolity, sasanka wiosenna, zawilec wielkokwiatowy; grążel żółty, lilia otępiła, kosaciec syberyjski, obuwik pospolity, wolfia bezkorzeniowa (najmniejsza roślina kwiatowa na świecie), żobik koralowy i grzyb-szmaciak gałkolistny. Rośnie tu również wiele gatunków podlegających ochronie częściowej, a ponadto spotyka się szereg gatunków chwastów roślin uprawnych, bardzo rzadko występujących w Polsce (m. in. czeczryca grzebieniasta, miłki, przewiercie okrągłolistny, walczydło polne).

W parku spotyka się wiele gatunków zwierząt, spośród których najliczniejszą grupą stanowią ptaki w liczbie 168 gatunków, z których 98 należy do awifauny lądowej. Stwierdzono występowanie m. in.: biegusa paskodzioba, bociana czarnego, abażnia niemego, ogorzałka, rybołowa. W uroczysku Piskorzeniec wprowadzono bobry, które z roku na rok powiększają swoją populację.

Kształt przestrzenny parku i jego walory przyrodnicze winny sprzyjać rozwojowi turystyki i rekreacji, choć na razie baza rekreacyjna jest tu skromna. W otulinie parku może się odbywać turystyka cicha, spokojna, kontemplacyjna: wycieczki piesze i rowerowe, obserwacja zwierząt, zbieranie runa leśnego, spływy kajakowe, obozy harcerskie i kolonie letnie. Czyste wody rzek, urozmaicona rzeźba terenu, różnorodna szata roślinna, barwne łąki i ciemne lasy, skaliste wzgórza i torfowiska, suche wydmy i przepastne topieliska leśne - wszystko to można oglądać i przeżywać w Przedborskim Parku Krajobrazowym bez konieczności posiadania samochodu. Obrazu tego dopełnia mozaika pól z tradycyjnymi uprawami, wśród których można jeszcze zobaczyć chabra białawatka, kłok polny i mak polny oraz bardzo już rzadkie gatunki chwastów w Polsce: miłek letni, miłek szkarłatny, przewiercień baldaszkowaty, ostróżka polna, kurzykad białokitny i inne. Nietrudno zobaczyć bocianie gniazda na dachach lub starych drzewach, nad strumykami zaś zimorodka, raniuszka, a nad stawami bąka, czapla, czajka i inne ptaki.

Tekst i mapka: "Parki Krajobrazowe Ziemi Piotrkowskiej" 1996 r.

Logo parku - zbiory P. Grabalskiego {jgxfal folder:=[images/stories/statyczne/park_krajobrazowy] title:=[Park Krajobrazowy|Park Krajobrazowy] cols:=[3]}